

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. C.**, bývajúceho v C., proti odporkyňi **D. C.**, bývajúcej v Č., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. J. K., advokátom vo Z., o **vyporiadanie BSM**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 9 C 248/2005, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. apríla 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 v spojení s opravným uznesením z 15. júna 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. apríla 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 v spojení s opravným uznesením z 15. júna 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. apríla 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 v spojení s opravným uznesením z 15. júna 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 **z r u š u j e**.

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. apríla 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 v spojení s opravným uznesením z 15. júna 2010 sp. zn. 13 Co 75/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen rozsudkom z 22. decembra 2009 č.k. 9 C 248/2005-530 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov spôsobom vo výroku rozsudku uvedeným a obom účastníkom uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok každému po 451,38 Eur a trovy konania štátu vo výške po 298,67 Eur, všetko do 3 dní a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa len do časti týkajúcej sa uloženia jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok a trovy konania štátu a zároveň požiadala o oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Okresný súd Zvolen uznesením z 5. marca 2010 č.k. 9 C 248/2005-561 priznal odporkyňi oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 1/2, keď mal z potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch odporkyne preukázané, že má mesačný príjem 431 €, vlastní rozostavaný dom, ornú pôdu a trávnaté porasty v kat. úz K., stará sa o dve maloleté deti a má dlh voči navrhovateľovi z titulu vyporiadania BSM vo výške 15.598,52 Eur a pôžičky 6.970 Eur.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 19. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-567 nepriznal odporkyňi oslobodenie od súdnych poplatkov. Dospel k záveru, že právoplatným rozhodnutím o vyporiadaní BSM získala odporkyňa hnutelné a nehnuteľné veci v hodnote 31.197,03 Eur, z ktorej síce vyplatí navrhovateľovi sumu 15.598,52 Eur a časť záväzku na ňu pripadajúci z pôžičky 6.970,72 Eur, avšak aj napriek tomu, že sa stará o maloleté deti, zaplatením súdneho poplatku nebude ohrozená jej výživa ani výživa a životná úroveň maloletých detí.

Uznesením z 20. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-568 na odvolanie odporkyne Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok okresného súdu v spojení s jeho dopĺňacím rozsudkom, „vo výroku, ktorým bola odporkyňa zaviazaná zaplatiť na účet Okresného súdu Zvolen **odvolací** súdny poplatok vo výške 451,38 Eur a trovy konania vo výške 298,67 Eur“ potvrdil. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že o oslobodení od súdnych poplatkov rozhodoval odvolací súd podľa § 211 ods. 1 O.s.p. a toto jej nebolo priznané. Potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil tým, že odporkyňa svoje odvolanie proti uloženiu poplatkovej povinnosti a trovám konania odôvodňovala nesolventnosťou, ktorá však preukázaná nebola.

Proti obidvom uzneseniam odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa. Navrhla obe uznesenia krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietala vady konania podľa § 237 písm. d/, f/, § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom vidí v tom, že napadnuté uznesenia odvolacieho súdu nie sú odôvodnené spôsobom rešpektujúcim právo účastníka konania na spravodlivý proces, pretože

odôvodnenie nespĺňa všeobecné ani osobitné požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je nejasné, neúplné a nepreskúmateľné. V uznesení, ktorým odvolací súd nepriznal odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov, nezohľadnil už existujúci právny stav založený uznesením súdu prvého stupňa, ktorým bolo odporkyni priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v 1/2, ktoré nadobudlo právoplatnosť a nebolo predmetom odvolacieho konania. V uznesení, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola odporkyni uložená povinnosť zaplatiť trovy konania štátu a súdny poplatok, sa odvolací súd zmieňuje o odvolacom súdnom poplatku, ktorý však súd prvého stupňa odporkyni zaplatiť neuložil a na základe čoho o ňom rozhodoval nie je z jeho odôvodnenia zistiteľné. Nepreskúmateľnosť napádaných uznesení odvolacieho súdu vidí dovolateľka v nedostatočnom odôvodnení jednotlivých záverov a výrokov súdu, v spojení s ostatnými namietanými pochybeniami. Vadu konania podľa § 237 písm. d/ O.s.p. podľa názoru dovolateľky je potrebné vidieť v tom, že súd prvého stupňa právoplatne rozhodol o návrhu odporkyne na oslobodenie od súdnych poplatkov uznesením z 5. marca 2010, ktorým jej priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 1/2. Táto otázka potom už nemohla byť predmetom rozhodovania odvolacím súdom a nebola ani predmetom odvolacieho konania pre nedostatok odvolania. Inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) je podľa dovolateľky potrebné vidieť v nedostatku náležitého odôvodnenia napadnutých rozhodnutí a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) spočíva v tom, že vo výroku svojho rozhodnutia odvolací súd deklaruje, že potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola odporkyni uložená povinnosť zaplatiť odvolací súdny poplatok, hoci sa jedná o súdny poplatok za vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Rovnako za nesprávne právne posúdenie veci považuje, ak odvolací súd uviedol v odôvodnení, že o oslobodení od súdnych poplatkov rozhodoval podľa § 211 ods. 1 O.s.p., napriek tomu, že o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodoval súd prvého stupňa.

Opravným uznesením z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**576** Krajský súd v Banskej Bystrici opravil svoje uznesenie z 19. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**576** prvým výrokom tak, že za výrok „*Odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva*“ pridal ďalší výrok v znení: „*Zároveň odníma oslobodenie od súdnych poplatkov v 1/2 -ici, ktoré priznal odporkyni Okresný súd Zvolen rozhodnutím 9 C 248/2005-561 zo dňa 05.03.2010.*“ a druhým výrokom opravil odôvodnenie svojho uznesenia č.k. 13 Co 75/2010-**567** z 19. apríla 2010 tak, že za odsekom 2 odôvodnenia vložil ďalší odsek v znení: „*Po vyhlásení rozsudku vo veci*

samej a po podaní odvolania odporkyňou, ktorým táto zároveň žiadala oslobodenie od súdnych poplatkov priznal okresný súd odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov v 1/2 -ici. Toto rozhodnutie však nezohľadňovalo všetky osobné a majetkové pomery odvolateľky.“

V odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že po vyhotovení základného uznesenia sa súd dopustil omylu a opomenul skutočnosť, že rozhodnutie okresného súdu, ktorým bolo odporkyni priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v 1/2 -ici bolo doručené advokátovi a teda nadobudlo právoplatnosť. Čiastočné oslobodenie musel odňať odporkyni z dôvodu, že pri jeho priznaní neboli zohľadnené všetky jej majetkové a osobné pomery.

Opravným uznesením z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**578** Krajský súd v Banskej Bystrici opravil výrok uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 13 Co 75/2010-**586** z 20. apríla 2010 tak, že, zo slovného spojenia „*odvolací súdny poplatok*“ vypustil slovo „*odvolací*“. V odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že pri vyhotovení základného uznesenia došlo v texte výroku k nesprávnosti, kde súdny poplatok, „na ktorý bola odporkyňa zaviazaná zaplatiť“, bol označený ako odvolací súdny poplatok.

Aj proti týmto opravným uzneseniam odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa. Navrhla obe uznesenia krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietala, že napadnutými uzneseniami je bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keď odvolací súd svoje rozhodnutia neodôvodnil spôsobom rešpektujúcim právo účastníka konania na spravodlivý proces. Odôvodnenie je nejasné, nedostatočné, neúplné a nepreskúmateľné, nespĺňajúce požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. Znak zmätočnosti podľa dovolateľky nastoľuje aj skutočnosť, že podľa označenia i prvého výroku opravného uznesenia z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**576** odvolací súd opravil svoje uznesenie z 19. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**576**, hoci takéto nikdy nevydal (19. apríla 2010 bolo vydané uznesenie č.k. 13 Co 75/2010-**567**) a podľa označenia aj výroku opravného uznesenia z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**578** odvolací súd opravil svoje uznesenie z 20. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**586**, hoci v skutočnosti takéto uznesenie tiež nikdy nevydal (20. apríla 2010 bolo vydané uznesenie č.k. 13 Co 75/2010-**568**). Namietala tiež nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 164 O.s.p., pretože odvolací súd svojim postupom neopravil zrejmé nesprávnosti svojich uznesení, ale snažil sa tak napraviť svoje vecne nesprávne rozhodnutia. Ďalej zopakovala dôvody uvádzané už v dovolaní voči základným uzneseniam odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v lehote určenej v § 240 ods. 1 O.s.p., osobou oprávnenou na tento procesný úkon, skúmal, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré podľa zákona možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutia odvolacieho súdu treba zrušiť.

Dovolací súd najskôr preskúmal opodstatnenosť dovolania voči uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-567 ktorým odvolací súd nepriznal odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov v spojení s jeho opravným uznesením z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-576.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 239 ods. 1 O.s.p., dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodol o veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V predmetnej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu v spojení s jeho opravným uznesením, ktorým odvolací súd nepriznal odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov. Takéto uznesenie nevykazuje znaky niektorého z uvedených uznesení, a preto prípustnosť dovolania z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nemožno vyvodiť. Vzhľadom na to

by prípustnosť dovolania prichádzala do úvahy len v prípade výskytu niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Odporkyňa vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/, a g/ O.s.p. nenamietala a ich existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo.

So zreteľom na dovolateľkou tvrdenú procesnú vadu, zameral sa osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. d/ O.s.p.

Podľa uvedeného zákonného ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec (§ 159 ods. 3 O.s.p.). K jej porušeniu dôjde vtedy, ak sú súčasne splnené tri podmienky: 1/ začne sa opätovne konať, hoci už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté, 2/ začne sa opätovne konať medzi tými istými účastníkmi, 3/ a o tej istej veci. Za tú istú vec treba v novom konaní považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak

sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. Námička dovolateľky preto v tomto smere nebola dôvodná.

Z obsahu spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolateľka zároveň s podaním odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa žiadala aj o priznanie oslobodenia od zaplatenia súdneho poplatku. Súd prvého stupňa o tomto jej návrhu (z 25. januára 2010 – pozn. dovolacieho súdu) rozhodol uznesením z 5. marca 2010 č.k. 9 C 248/2005-561 tak, že jej priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v 1/2. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. marca 2010 a súd prvého stupňa následne predložil spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Odvolací súd uznesením z 19. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-567 nepriznal odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva, že tak rozhodol na základe návrhu odporkyne z 25. januára 2010. Odvolací súd tak rozhodol bez toho, aby sa zaoberal tým, že o tomto návrhu odporkyne už právoplatne rozhodol súd prvého stupňa. Takýto jeho postup však nebol správny.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p., na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 211 ods. 1 poslednej vety O.s.p., odvolací súd rozhodne aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa.

Ustanovenie § 138 O.s.p. neobmedzuje účastníka konania na podanie návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov celkom alebo sčasti len do meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa. Takýto návrh môže účastník konania podať aj po rozhodnutí prvostupňového súdu s tým, že o tomto návrhu je oprávnený rozhodovať tento súd. Len v prípade, že o ňom nerozhodol súd prvého stupňa o ňom rozhoduje odvolací súd.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa o návrhu z 25. januára 2010 na oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodol, preto odvolací súd už nebol oprávnený o ňom rozhodovať. Odvolací súd by bol oprávnený rozhodovať o návrhu odporkyne na oslobodenie od platenia

súdneho poplatku ktorý podala 25. januára 2010 len v prípade, ak by o ňom nerozhodol súd prvého stupňa, prípadne, ak by podala v rámci odvolacieho konania ďalší návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov. Takýto stav však nenastal. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o oslobodení od súdneho poplatku tak v predmetnom konaní chýbal zákonný predpoklad pre takéto rozhodnutie – návrh, pretože aj pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov je súd viazaný návrhom účastníka (možno rozhodnúť len na návrh). Postup odvolacieho súdu tak nebol správny a zakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.

Odvolateľka namietala i nesprávnosť súvisiaceho opravného uznesenia, ktorým odvolací súd opravil svoje uznesenie, ktorým rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Dovolací súd sa osobitne nezaoberal dôvodmi dovolateľky uvádzanými v dovolaní vo vzťahu k tomuto opravnému uzneseniu (napriek tomu, že je treba ich v plnom rozsahu považovať za dôvodné), pretože popri uznesení, pre vydanie ktorého neboli dané predpoklady, nemôže obstať ani jeho opravné uznesenie a je potrebné ho spolu so základným uznesením zrušiť. Napriek tomu však dovolací súd tu považuje za potrebné uviesť, že z ustanovenia § 138 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že súd môže priznané oslobodenie od súdnych poplatkov odňať iba v dvoch prípadoch: jednak vtedy, keď došlo k zmene pomerov u oslobodeného a následkom tejto zmeny prestáva byť oslobodenie odôvodnené, a jednak vtedy, keď súd dodatočne zistí, že pomery účastníka boli už v čase priznania oslobodenia iné, než z akých vychádzal súd pri priznaní oslobodenia. Ak však pomery účastníka boli riadne zistené a nedošlo k ich zmene, nie je možné raz priznané oslobodenie odňať preto, že súd zmení hodnotenie týchto pomerov, ktoré sa inak nezmenili a ani neboli inak zistené, alebo na základe zmeny názoru súdu na to, či ide o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pri tých istých pomeroch účastníka, ktoré boli zistené pri priznaní oslobodenia, je súd svojím pôvodným rozhodnutím viazaný.

Ak teda odvolací súd bez návrhu rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, jeho konanie je postihnuté vadou konania podľa § 237 písm. e/ O.s.p., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozhodnutie v spojení s jeho opravným uznesením v zmysle § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil bez potreby jeho nahradenia iným rozhodnutím, ako rozhodnutie, pre vydanie ktorého neboli splnené zákonné predpoklady.

Dovolací súd ďalej preskúmal opodstatnenosť dovolania odporkyne voči uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-568, v spojení s jeho opravným uznesením z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-578.

Uznesením z 20. apríla 2010 č.k. 13 Co 75 2010-**568** odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu v spojení s jeho doplňujúcim rozsudkom vo výroku, ktorým bola odporkyňa zaviazaná zaplatiť na účet Okresného súdu Zvolen odvolací súdny poplatok vo výške 451,38 Eur a trovy konania vo výške 298,67 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Uznesením z 15. júna 2010 č.k. 13 Co 75/2010-578 krajský súd opravil výrok uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. apríla 2010 č.k. 13 Co 75/2010-**586** tak, že zo slovného spojenia „odvolací súdny poplatok“ vypustil slovo „odvolací“.

Námietku dovolateľky, že odvolací súd opravil svojim uznesením z 15. júna 2010 neexistujúce uznesenie bolo potrebné považovať za dôvodnú.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1, 2 O.s.p.. Ide o potvrdzujúce rozhodnutie, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa súdneho poplatku a trov konania štátu. Z vyššie uvedených dôvodov je dovolanie žalovanej procesne neprípustné.

V súvislosti aj s týmto preskúmaným uznesením, s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.

So zreteľom na dovolateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednáwanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že dovolateľka oprávnené vo svojom dovolaní vytýka, že uznesenie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a zmätočné.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná

nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Podľa § 1 O.s.p., Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že i odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy uznesenia (§ 169 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. a § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných uznesení, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia uznesenia predovšetkým je

preukázať správnosť uznesenia a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu., t.j. musí byť preskúmateľné. Tieto požiadavky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nespĺňa.

V predmetnej veci odvolací súd vo výroku svojho rozhodnutia uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s doplňujúcim výrokom, ktorým bola odporkyňa zaviazaná zaplatiť **odvolací** súdny poplatok vo výške 451,38 Eur a trovy konania 298,67 Eur, potvrdzuje. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že rozhodoval o oslobodení od súdnych poplatkov podľa § 211 ods. 1 O.s.p. a oslobodenie jej nebolo priznané, pretože nebola preukázaná jej nesolventnosť, keď ..., Táto skutočnosť je konštatovaná v rozhodnutí, ktorým súd zamietol žiadosť odporkyne o oslobodenie od súdnych poplatkov.“... Uzavrel, že niet preto dôvod aby jej nebola uložená povinnosť nahradiť trovy konania štátu a zaplatiť aj súdny poplatok. Svoje rozhodnutie odôvodnil odvolací súd takto napriek tomu, že z rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že súd prvého stupňa uložil odporkni zaplatiť súdny poplatok za vyporiadanie BSM a nahradiť trovy konania štátu, pričom o povinnosti zaplatiť „odvolací súdny poplatok“ rozhodované nebolo, keď pre také rozhodnutie nebol dôvod, pretože odporkyni žiadna poplatková povinnosť v odvolacom konaní nevznikla. Odvolaciemu súdu taktiež unikla skutočnosť, že právoplatným uznesením súdu prvého stupňa už bolo odporkyni **na základe jej návrhu** právoplatne priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v 1/2 (odvolanie proti tomuto uzneseniu podané nebolo, preto nemohlo byť ani predmetom preskúmania odvolacím súdom) a odvolací súd **pre absenciu ďalšieho návrhu** na oslobodenie od súdnych poplatkov nemohol o takom návrhu rozhodovať podľa § 211 ods. 1 O.s.p. (por. už vyššie uvedené), pričom v čase vydania tohto uznesenia odvolací súd ešte nevydal ani svoje opravné uznesenie, ktorým (neprípustne) odňal odporkyni oslobodenie od súdnych poplatkov priznané v 1/2. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je možné zistiť, ako dospel odvolací súd k vyslovenému záveru a akými úvahami sa pri svojom rozhodnutí riadil, ani to, ako sa vysporiadal s argumentáciou odporkyne uvedenou v odvolaní, keď dokazovanie v odvolacom konaní sám nevykonal žiadne a len odkaz na nejasné (taktiež nepreskúmateľné) dôvody uvedené v inom uznesení je nedostačujúce. Takéto odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavke na riadne a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Zmätočnosť výroku tohto uznesenia potom nebola odstránená ani opravným uznesením odvolacieho súdu, ktorým opravil výrok svojho uznesenia z 20. apríla

2010 č.k. 13 Co 75/2010-586, pretože tak, ako správne dovolateľka namietala, takéto uznesenie nebolo vydané.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a zmätočné, čo malo za následok porušenie práva dovolateľky na spravodlivé súdne konanie a odňatie možnosti dovolateľky konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami odporkyne uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v spojení s jeho opravným uznesením podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. decembra 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Renáta Matejíková